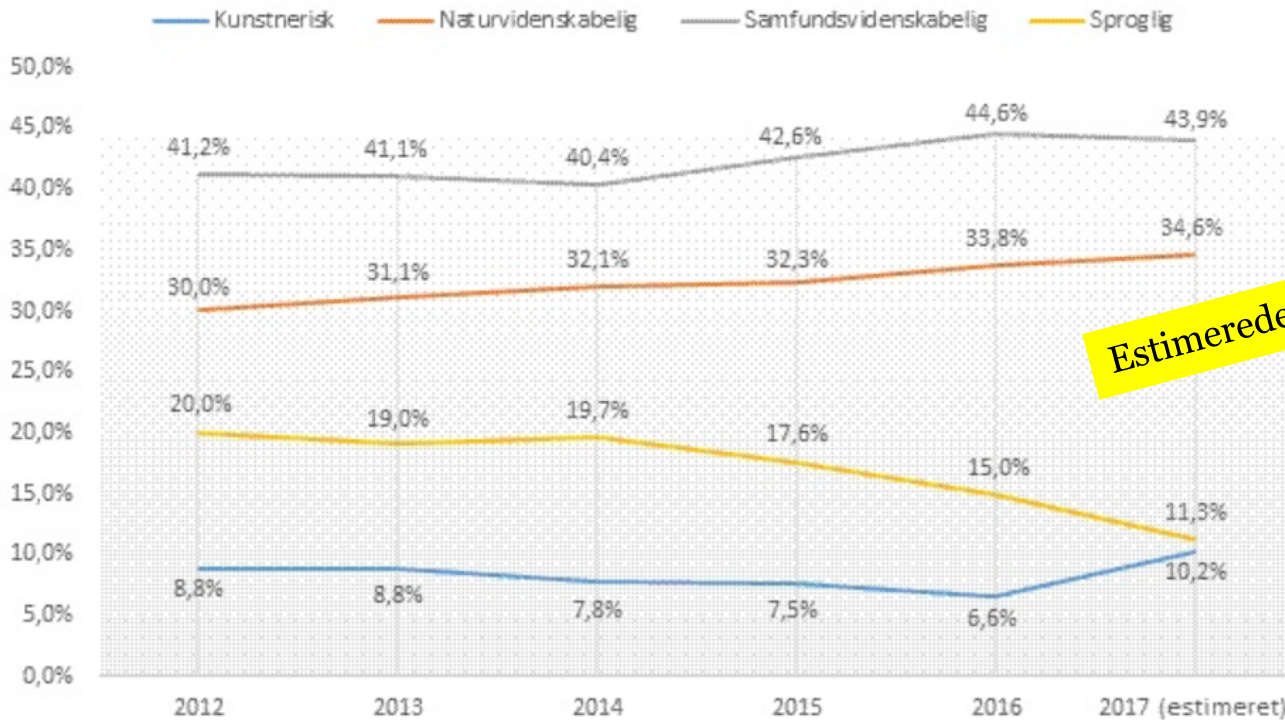

Reform med nye læreplaner demokratisk medborgerskab skriftlig og mundtlig prøve

- Valg af studieretninger
- Nye læreplaner med skærpede kompetencer
 - herunder demokratisk medborgerskab
- Nye krav i skriftlige opgaver
- Ny eksamensbekendtgørelse
- Justerede mundtlige prøver
- FIP-kurser 2018

Udvikling i andelen af 1. prioritetsvalg indenfor hovedstudieretningerne i perioden 2012-2017

Estimerede tal!

- **Samfundsfag A-Engelsk A** (31,4%)
- **Biologi A-Kemi B** (14,1%)
- **Samfundsfag A-Matematik A** (11,7%)
- **Matematik A-Bioteknologi A-Fysik B** (8,2%)
- **Matematik A-Fysik B-Kemi B** (7,4%)
- **Musik A-Engelsk A** (7,3%)
- **Matematik A-Fysik A-Kemi B** (3,2%)
- **Musik A-Matematik A** (2,7%)
- **Engelsk A-Andet A*-Andet B el. C**** (2,4%)
- **Engelsk A-Andet A*-Tysk fortsætter B** (2%)

Hvorfor vælger eleverne samfundsfag?

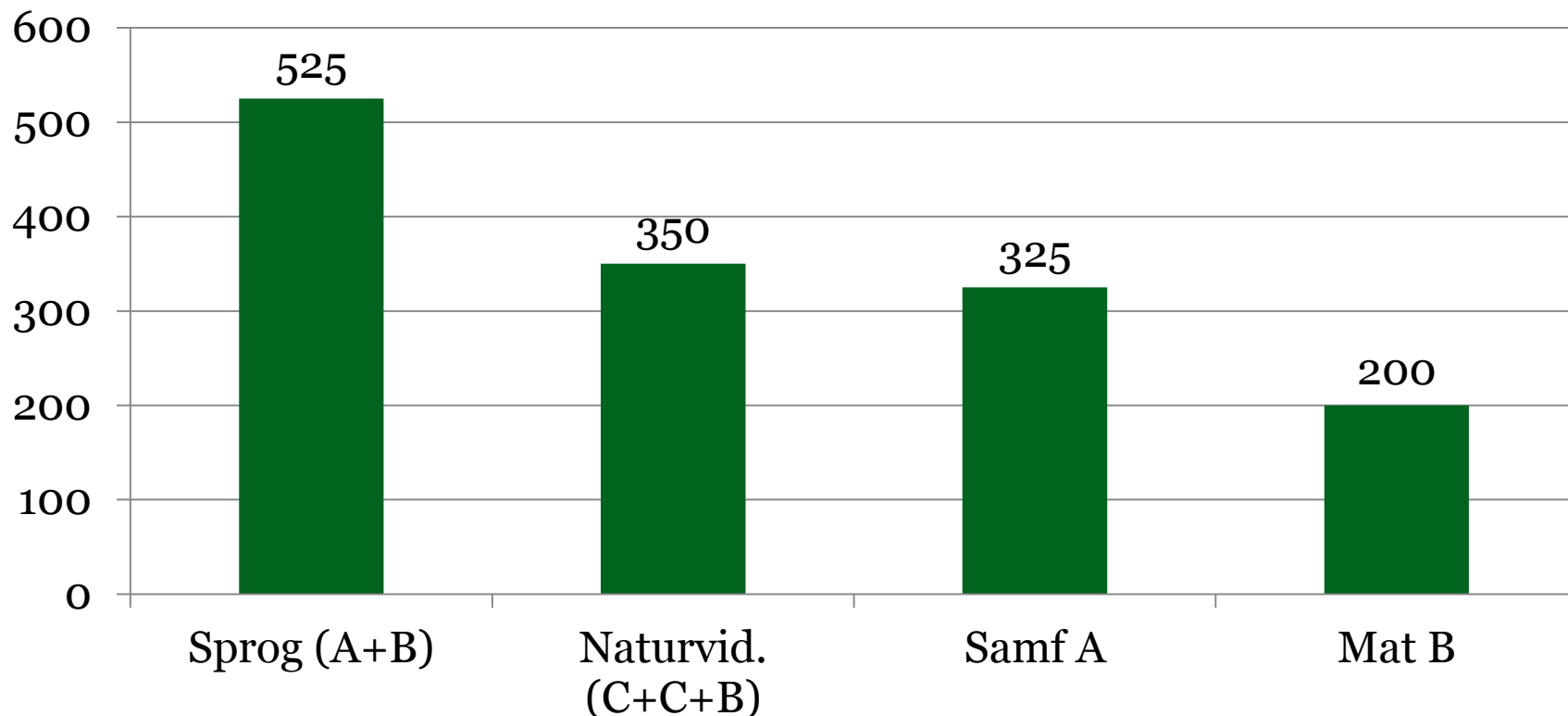
1. Vil gerne vide noget om samfundet (1.z)
2. Vil gerne diskutere (1.z) -> Identitetsdannelse/demokratisk dannelse
3. Bred studieretning mht. fag

Elevernes foretrukne SAA-ENA: Bred studieretning

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Timer

Nye læreplaner - skærpede kompetencer

- Vi lærer eleverne noget væsentligt!
 - Hvilken viden og hvilke kompetencer inkl. ændringer skal vi fortsætte med at give eleverne?
- > uddannelse, job, medborger

Nye læreplaner ud fra skærpede kompetencer:

- Demokratisk medborgerskab
- Digital kompetence
- Samspil med matematik
- Global kompetence – samspil med sprog
- Innovativ kompetence
- Karrierekompetence/professionsrettet hf

Demokratisk medborgerskab

Demokratisk dannelse

- Formål for uddannelserne:
forberede eleverne til medbestemmelse, og eleverne skal opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund
- Formål for samfunds-fag:
give eleverne lyst og evne til at forholde sig til og deltage i den demokratiske debat
- Nyt i læreplanerne/vejledningerne:
- *Rettigheder og pligter i en demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene (ABC)*
- *Adfærd på de sociale medier (AB)*
- *Deltage i en debat på de sociale medier (ABC)*

Mette Frederiksen

17. januar kl. 14:55 · 🌐

Lars Løkke Rasmussen har lige sagt følgende i folketingsalen: I Danmark har vi ikke et ulighedsproblem. Hvad pokker taler han om? Det er jo faktisk

Lars Benjamin Agerbo Vi har en regering, der er utroligt virkelighedsfjern... Det blev ikke bedre af at Konservative og LA kom med i regering...

Synes godt om · Svar · 🍊 60 · 17. januar kl. 14:59

Skjul 11 svar

Marc Richter Nissen Da virkeligheden ramte S, da de sad i regering sidst, løb de fra alle valgløfterne. I øvrigt steg uligheden under den sidste regering. Da SF blev ramt af virkeligheden da de sad i regering, med S og R, stak de af fra det hele, med halen mellem benene og var derefter tæt på at gå helt i opløsning. Det bliver næppe bedre med en rød regering.

Medborgerskabsdidaktik?

1. **Forståelse** af demokratiet og det politiske system (politisk dannelse)
2. **Motivation** for at deltage i en demokratisk samtale (demokratisk læring)
3. **Deltage kvalificeret** ud fra faglig viden og kriterier for en god demokratisk samtale (**demokratisk dannelse**) ¹⁾

Tilrettelæggelse af et forløb:

1. **Viden** om et emne og en aktuel beslutningsproces herom
2. **Diskutere** emnet i klassen
-> motivere til at blande sig i den demokratiske debat
3. **Deltage** i en debat på nettet om emnet
-> Blive udfordret og søge mere viden for at styrke argumentation
-> Deltage på et højere fagligt niveau
Reflektere over andres og egen adfærd på de sociale medier

¹⁾ Lakshmi Sigurdsson m.fl.: "Medborgerskab i skolens fag" i. Ove Korsgaard m. fl. (red): Medborgerskab – et nyt dannelsesideal. RPF 2007. Side 265.

Gert J.J. Biesta: Medborgerlig læring

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

- **Socialisation**

Medborgerskab som *social* identitet

Læring -> del af eksisterende sociopolitisk orden

-> *fremtidigt* medborgerskab

Brug for bedre borgere for at få et bedre demokrati

Eller

- **Subjektivifikation**

Medborgerskab som *politisk* identitet

Læring -> engagement i "demokratiets eksperiment"

-> *aktuelt* medborgerskab

Transformationsproces: Private bekymringer -> Offentlige spørgsmål/
almenvællets interesser -> transformation af ens selv

Sker *i offentlige rum*

Brug for *mere og bedre demokrati* for at få bedre borgere

Dannelse ifølge filosof Anders Fogh Jensen

- Barbari
- Enøjet
- Umyndighed
- Fragmentering
- Forvitring af
sammenhængskraft

Dannelse

- Kultur
- Flerøjet
- Ansvar og refleksivitet
- Sammenhængende
verdensbillede
- Deltagelse i offentlighed

Udviklingsgruppe - oplæg på **FIP** i marts

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Demokratiske medborgerskab

- Udviklingsgruppe: Peter Brøndum, Øregaard Gymnasium, Tine Studstrup, Espergærde Gymnasium, Thomas Rasmussen, Skt. Knuds Gymnasium og Jakob Pedersen, Hasseris Gymnasium
- **Erfaringer med elevernes deltagelse i demokratisk debat på de sociale medier:**
 - Hvordan gør man det bedst muligt med brug af faglig viden?
 - Kriterier for en god demokratisk samtale?
 - Findes der en særlig medborgerskabsdidaktik?
 - Diskussion
- 14. marts på Ørestad Gymnasium. Tine Studstrup
- 15. marts på Viby Gymnasium. Thomas Rasmussen
- 22. marts på Tietgen (hhx og htx). Peter Brøndum

Digitale kompetencer

Digital dannelse

- Målrettet og **kritisk** informationssøgning (ABC)
 - Afsender? Interesse i at fremlægge data? Supplere!
- Bearbejde kvantitative data med brug af regneark (AB)
 - 1.z: Spørgeskemaundersøgelse til KV2017

Der er for mange flygtninge og indvandrere i Danmark			
	Dreng	Pige	I alt
Delvis enig	31	39	71
Delvis uenig	19	23	42
Hverken enig eller uenig	21	54	75
Helt enig	22	27	49
Helt uenig	8	17	25
I alt	102	162	265

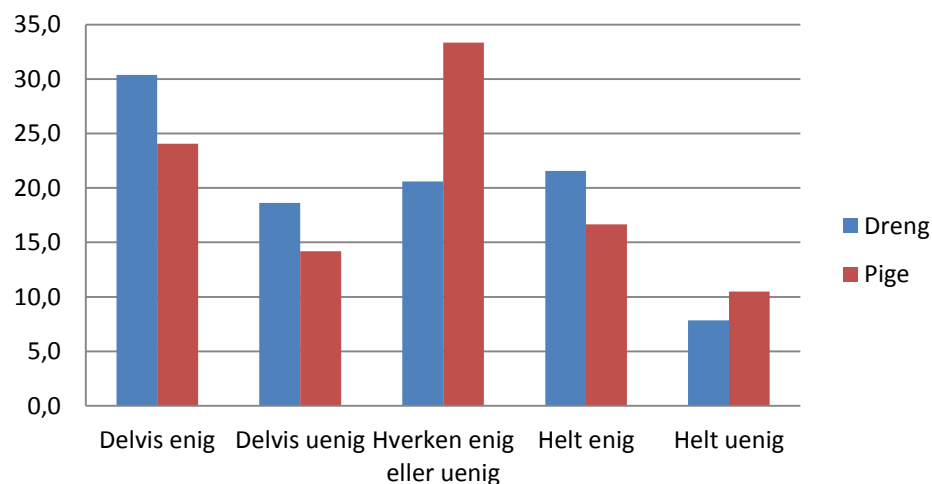
Skabe sammenlignelige og overskuelige data

Der er for mange flygtninge og indvandrere i Danmark			
Procent	Dreng	Pige	I alt
Delvis enig	30,4	24,1	26,8
Delvis uenig	18,6	14,2	15,8
Hverken enig eller uenig	20,6	33,3	28,3
Helt enig	21,6	16,7	18,5
Helt uenig	7,8	10,5	9,4
I alt	100,0	100,0	100,0

Køn og holdning til udlændinge i DK.
Procent

Samspil med matematik bl.a. statistisk usikkerhed

- Chi2-test ud
- Statistisk usikkerhed = $\pm 1,96 \sqrt{\frac{p(100-p)}{n}}$

Eksempel:

- SD står til 26,3 % i en repræsentativ stikprøve på 1007 vælgere.

$$\pm 1,96 \sqrt{\frac{26,3(100-26,3)}{1007}} = \pm 2,7 \text{ procentpoints}$$

- Vi kan være 95% sikre på, at SD har tilslutning på mellem 23,6 % og 29,0% af alle vælgere

Lære kritisk tilgang til
meningsmålinger

S går fremad for første gang i 12 år

Socialdemokraterne går frem fra otte til ni mandater i det nye byråd ifølge JyskeVestkystens meningsmåling. Dermed ser tendens fra de to seneste kommunalvalg i Aabenraa ud til at være vendt.

AABENRAA KOMMUNE

Alle tal i procent

Stemmefordelingen ved kommunalvalget i november 2013.

		Ændring	
Socialdemokratiet (A)	25,9	▲ 0,4	26,3
De Radikale (B)	1	▲ 0,9	1,9
Konservative Folkeparti (C)	4,1	▼ -0,8	3,3
Nye borgerlige (D)	Ikke opstillet		1,3
SF (F)	2,5	▲ 0,8	3,3
Liberal Alliance (I)	1,4	▲ 2,5	3,9
Dansk Folkeparti (O)	14,5	▼ -0,8	13,7
Slesvigsk Parti (S)	8,5	▼ -1	7,5
Venstre (V)	37,8	▼ -4,4	33,4
Enhedslisten (Ø)	4,4	▼ -1,6	2,8
Alternativet (Å)	Ikke opstillet		2,6

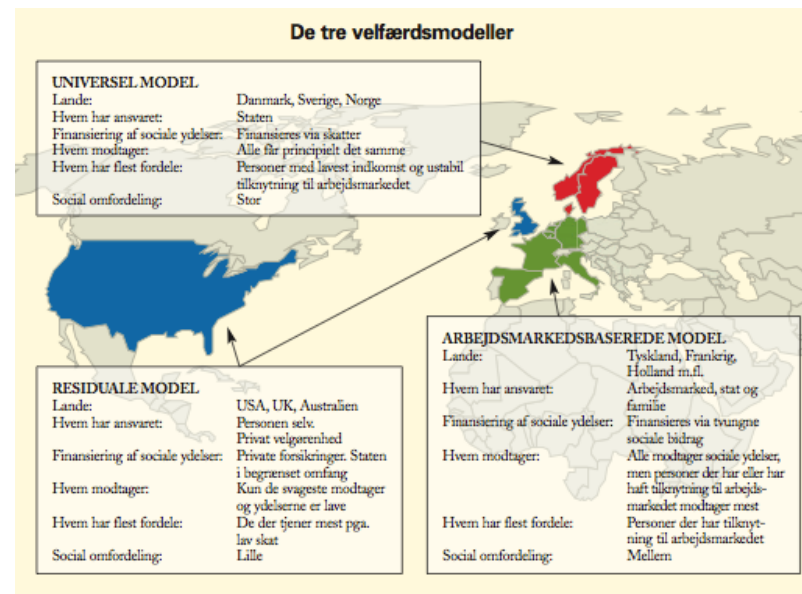
Hvilket parti eller liste ville du stemme på til kommunalvalget, hvis der var valg i morgen?

Robin Hood Partiet og Kristendemokraterne opstiller også, men er ikke med på oversigten, da partierne har fået 0 stemmer blandt de adspurgte i meningsmålingen.

Undersøgelsen er foretaget af Jysk Analyse den 24. - 26. oktober 2017 som telefoninterviews med et repræsentativt udsnit på 1007 borgere i Aabenraa Kommune. Da der er tale om en stikprøve, er resultaterne behæftet med usikkerhed. For de samlede procenttal gælder, at denne usikkerhed har en størrelse på ca. 3 procentpoint.

Global kompetence - samspil med sprogfag

- En del af materialet skal være på engelsk
- Politiske beslutningsprocesser i **Danmark i en global sammenhæng**
- **Komparativ metode** og casestudier

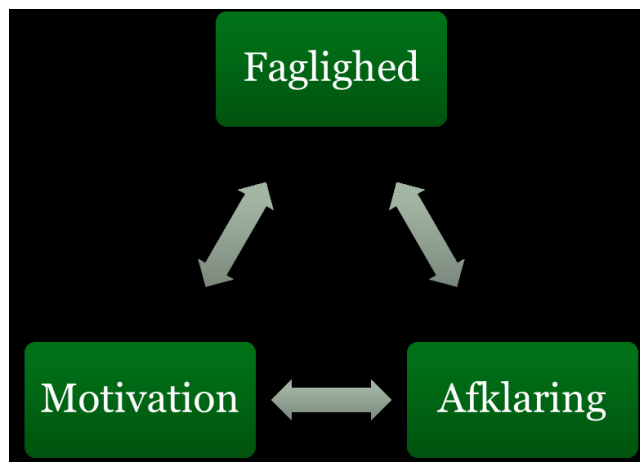
Innovative kompetencer

- Undersøge problemer og diskutere foreliggende og **egne løsningsforslag**

Professionsrettet Hf Karrierekompetence

- Arbejde med **problemstillinger inden for professionsområder**:
Et fags viden og metoder
 - > virkelighedsnære problemer fra professionsområdet
 - > løsningsforslag

Klassen møder og interviewer en

- Journalist
- **Pædagog**
- Socialrådgiver
- Politi
- Markedsførings-
økonom
- Scient.pol.
- Jurist
- Sociolog

1. Oplæg om fagligt emne
2. **Hvordan bruger du samfundsfaglig viden i dit job?**
3. Eleverne oplever en profession og kan bruge det i egne overvejelser om valg af uddannelse og job

Skriftlig prøve 2020-

Vejledningen:

1. Hvad kan der udledes
2. Opstil hypoteser
3. Undersøg
4. Sammenlign
5. Diskutér
6. Skriv et notat

Samfunds-fag A

Studentereksamen

Vejledende opgavesæt 1

2. del:

Kl. 9.40-15.00

- Kl. 9.00 – **9.40** til gruppearbejde med spørgsmål uden bilag.
2. del udleveres kl. 9.40. Stadig seks timer.
- Alene en **digitalt stillet** opgave. Inkl. regneark og videoklip. Ingen papir.
- Net som fagligt hjælpemiddel er ikke tilladt jf. ny eksamensbekendtgørelse.
- **Vejledende opgavesæt** inkl. ”Lærerens hæfte” på Materialeplatform forår 2018

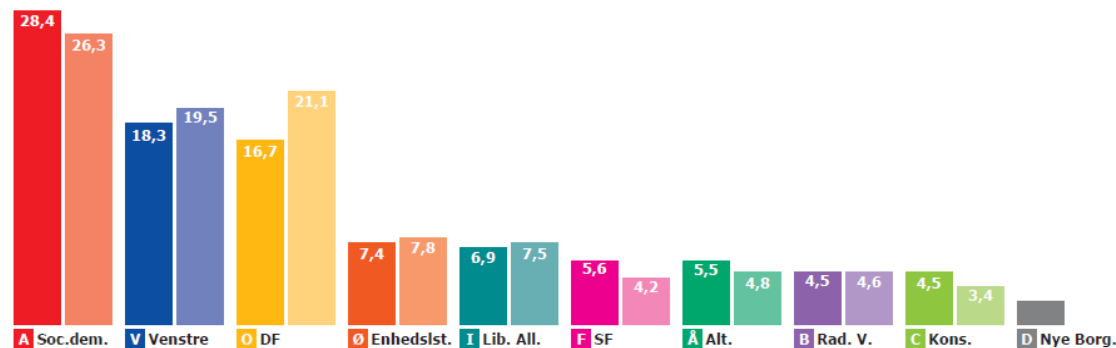
Beregning, tabel og diagram

- Tabeller med absolutte tal, der skal regnes på, udleveres alene i regneark. Beregningerne foretages i **regneark** ->
- **Tabel** med beregnede tal i besvarelsen.
Med overskrift, forspalte, tabelhoved og måleenhed.
- **Diagram**, der giver overblik, udarbejdes ud fra de beregnede tal:
 - Kurvediagram ud fra beregnede indekstal
 - Søjlediagram/cirkeldiagrammer ud fra beregnede procentandele
 - Søjlediagram ud fra procentvise stigninger
- Med diagramtitel, aksetitler, måleenhed og forklaring til kurver, søjler m.m.
- **Konklusioner** ud fra beregnede tal og diagram.
- **Diagram med lineær regression** udarbejdes ud fra udleverede tal i regneark, dvs. et punktdiagram med tendenslinje, ligning, R^2 -værdi mm.

Tabel 1. Danmarks statsgæld i % af BNP og ledige i absolutte tal. 2007-2016.										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ledige (1000 personer)	84	85	155	164	156	161	147	128	116	113
Statsgæld i % af BNP	27,3	33,4	40,4	42,9	46,4	45,2	44	44	39,5	37,7

Statistisk usikkerhed

Figur 1: Tilslutning til partierne ved folketingsvalget i 2015 og ifølge meningsmåling den 23. august 2017.

	Bekymret. %
Grund-/folkeskole	53,3
Kort videregående uddannelse	42,3
Mellemlang videregående uddannelse	38,4
Lang videregående uddannelse	25,4
N = 332	

- Beregne statistisk usikkerhed (konfidensintervaller) fx for meningsmålinger

$$\pm 1,96 \sqrt{\frac{p (100 - p)}{n}}$$

- Konkludere, om fx et partis frem-/tilbagegang siden sidste valg er større eller mindre end den statistiske usikkerhed.
- Skriv fx om et partis frem- eller tilbagegang i en meningsmåling (stikprøve) i forhold til et tidligere valg er tiltrækkelig stor til, at vi kan være 95% sikre på, at der er frem- eller tilbagegang for partiet i populationen (alle vælgere).

Undersøgelse kan være med kvantitative og kvalitative data

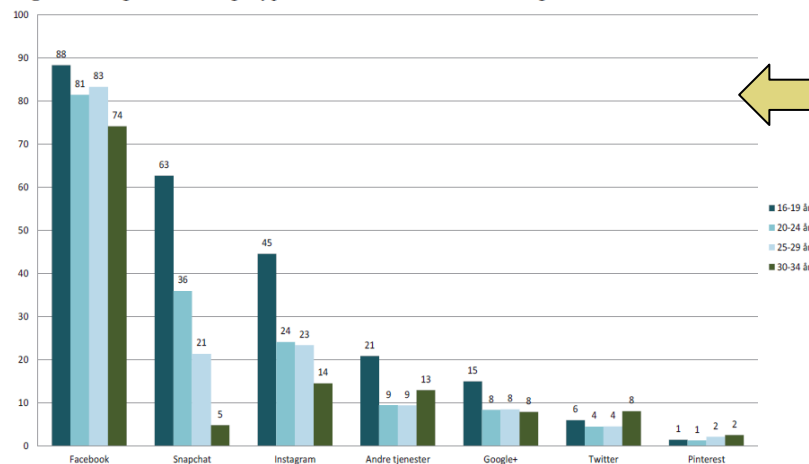
UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

- Undersøge de enkelte bilag hver for sig
- **Undersøge sammenhænge** på tværs, herunder kvantitative - kvalitative data - fx interview med en mulig forklaring på en tendens i en tabel/figur.
- Kvalitative data med interviews: Artikler og/eller videoklip.

• Metodiske vurdering:

Vurdere styrker og svagheder ved at anvende de konkrete kvalitative og kvantitative data til den givne undersøgelse: Fx semistruktureret gruppeinterview.

Figur 1. Brug af forskellige typer af sociale medier. 16-34-årige. 2015. Procent.

Note: Respondenterne er blevet spurgt om følgende: "Hvilke af følgende sociale medier bruger du mindst én gang om dagen?"

Procent er beregnet på baggrund af brugere af sociale medier 18-89 år. N=2670.

Børneindblik: "13-åriges liv på sociale medier".
Børnerådet. 4.2014. Uddrag.

Interviewer: Hvorfor tror I, så mange på jeres alder er på Facebook?

Emil: Jeg tror bare, Facebook er det, man gør som ung i øjeblikket.

Line: Det er det med at være en del af normen. Det lyder måske lidt dumt, men det er ikke fordi, at man er mere med, fordi man har en facebookprofil. Men måske føler man sig lidt udenfor, hvis

man ikke har en. Jeg tror ikke, man kommer mere med, fordi man har en profil, men det føler man nok bare. Man føler sig nok mere udenfor, hvis man ikke har en.

Hans: Jeg tror, der er mange, som godt kan lide tanken om, at der er nogle der faktisk godt kan lide dem, som de er. Det er måske et lille selvtillidsboost, som folk godt kan lide at få.

Jens: Der er rigtig mange, der går efter likes og følgere. Jo flere følgere og likes, man får, jo sejere føler man sig.

Note: Interviewet er uddrag fra et uddybende gruppeinterview med 20 elever fra 7. klasse på to forskellige skoler lidt uden for københavnsområdet. Interviewene varede 30-50 min. og var semistrukturerede med en interview-guide, som tog udgangspunkt i resultaterne fra den del af spørgeskemaundersøgelsen, der handlede nettet og sociale medier.

Krav om anvendelse af nyt kernestof, fx:

- Adfærd på det sociale medier
- Forholdet mellem struktur og aktør
- Rettigheder og pligter i en demokratisk samfund
- Ligestilling mellem kønnene
- Beslutningsprocesser i Danmark i en global sammenhæng
- Markedsmekanismen og politisk påvirkning heraf
- Samfundsudvikling i lande på forskellige udviklingstrin
- Arbejdsmarkedsforhold

Ny eksamensbekendtgørelse

Eleverne skal downloade alt materiale!

- § 6. Stk. 2. Det er dog ikke tilladt for eksaminanden til at medbringe elektronisk udstyr, herunder mobiltelefoner og lignende, og at eksaminanden kan kommunikere, eller som kan tilgå internettet. Den enhed, hvormed besvarelsen skal indsendes og afleveres digitalt, er dog undtaget.
- Stk. 3. **Adgang til internettet under prøverne er ikke tilladt for eksaminanden, jf. dog stk. 4 og 5, medmindre der for den enkelte prøve er givet adgang hertil.**
- Stk. 4. Eksaminanden kan under en prøve, hvor adgang til internettet ikke er tilladt efter stk. 3, **anvende internettet, for så vidt angår digital adgang til undervisningsmateriale, der på institutionens foranledning er blevet anvendt i undervisningen og som fremgår af undervisningsbeskrivelsen, såfremt det ikke kan medbringes og opbevares lokalt.**
- Stk. 5. Egne notater og egne arbejder skal medbringes og opbevares lokalt under prøven. Eksaminanden har dog i tilfælde, hvor materialet har en sådan karakter, at det ikke kan opbevares lokalt, adgang til at tilgå materialet via internettet under prøven.
- Stk. 6. ... institutionen adgang til at undersøge de anvendte hjælpemidlers indhold, søgehistorik, logfiler mv. samt eksaminandens anvendelse af materialer, konti på sociale medier mv. på internettet med henblik på udredning af formodning om snyd

Vigtigste ændringer for de mundtlig prøver

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

- Samfundsfag C:

Hver opgave skal i videst mulig omfang indeholde både tekst og statistisk materiale

- Samfundsfag A og B:

Skolens leder *vælger* mellem:

a) 24 timers forberedelse: Ukendt bilagsmateriale med både tekst og statistisk materiale

b) 60 minutters forberedelse: Opgave med ukendte spørgsmål og ukendt bilagsmateriale med i videst mulig omfang både tekst og statistisk materiale. 30 minutters eksamination.

- KS:

1. Flerfaglig intern prøve ud fra flerfaglige forløb.

Ligner gl. prøve i KS, dog ”kortere skriftligt produkt”, 30 minutter mm.

2. Enkeltfaglig ekstern prøve ud fra enkeltfaglige og flerfaglige forløb. Ét af de tre fag efter lodtrækning.

Ligner samfundsfag C, dog 60/30 minutter.

Tilsammen tæller prøven i KS med 2,0. De to prøver tæller ligeligt.

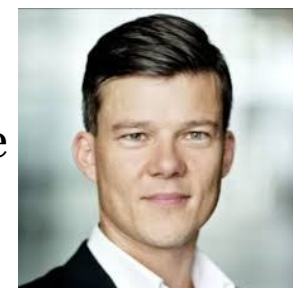
14. marts Ørestad Gymnasium

15. marts Viby Gymnasium

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

- **Vejledende opgavesæt** og nyt i læreplanerne, herunder **professionsrettede problemstillinger** på hf.
Bent Fischer-Nielsen
- **Statistisk usikkerhed** – teori, beregning, tolkning og anvendelse
Kenneth Thue Nielsen, statistikekspert og valgforsker, Altinget.
- **Demokratiske medborgerskab**
Erfaringer med elevernes deltagelse i demokratisk debat på de sociale medier:
Medborgerskabsdidaktik.
Oplæg fra medlem af udviklingsgruppe.
- Workshops:
 - A. Adfærd på de sociale medier og samspil med engelsk**
Jakob Sinding Skött, samfundsfag og engelsk, Nyborg Gymnasium og hf
 - B. Arbejdsmarkedsforhold**
Mads Peter Klindt, Center for Arbejdsmarkedsforskning, Aalborg Universitet.
 - C. Grundkursus i regneark**
Bent Fischer-Nielsen

KS: 18. april Gl. Hellerup 19. april Viby Gymnasium

- Velkomst ved fagkonsulenterne Christian Vollmond og Bent Fischer-Nielsen.
- **Erfaringsudveksling om udfordringer**
Erfaringsudveksling i netværksgrupper om udfordringer, problemer og løsninger: Forholdet mellem det enkelt- og flerfaglige mm.
- **Det professionsrettede KS**
Præsentation og diskussion ud fra **udviklingsarbejde** ved Mikkel Pedersen, Tønder Gymnasium, og Brian Egede-Petersen, Nykøbing Katedralskole.
- **Fagopdelte workshops om eksamen**
Fagopdelte workshops med præsentation af eksamensmaterialer
- **Demokratisk dannelse og medborgerskab**
Lakshmi Sigurdsson, lektor ved Læreruddannelsen UCC i Kristendomskundskab, Livsoplysning og Medborgerskab (KLM).

Htx og hhx:

22. marts på Tietgen

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

- **Nyt i læreplaner og vejledninger for hhx og htx**
Bent Fischer-Nielsen, fagkonsulent
- **Netværksgrupper: Grundforløb, samspil med andre fag og start på studieretningerne**
Erfaringsudveksling om undervisningen i grundforløbet inkl. produktudvikling på htx og start på studieretningerne, herunder samspil med andre fag fx i et SO-forløb.
- **Demokratiske medborgerskab**
Erfaringer med elevernes deltagelse i demokratisk debat på de sociale medier. Medborgerskabsdidaktik. Oplæg fra udviklingsgruppe ved Peter Brøndum.
- **Globaliseringens og EU's betydning for den økonomiske og erhvervsmæssige udvikling i Danmark, herunder konkurrenceevne og erhvervsstruktur**
Mads Peter Klindt, Center for Arbejdsmarkedsforskning, Aalborg Universitet.

